

XIII. Kunnan työnvälitystoimiston Johtokunta.

Johtokunnan Kaupunginvaltuustolle antama kertomus vuodelta 1905 on seuraavansisältöinen :

Toimiston johtokunnan jäseniä vuonna 1905 olivat :

Filosofiantohtori Santeri Ingman, puheenjohtaja. Tehtailija K. V. Bergman, varapuheenjohtaja sekä tehtailija A. A. Nyman, rakennusmestari Aug. Pettersson, toimittaja Kaarlo Luoto, kirvesmies G. A. Wistbacka, jäseniä ja uunitehtailija Aug. Malm, rakennusmestari J. Johansson, maalarilari Anton Caselius ja muurari K. Saxberg, varajäseniä.

Toimiston johto- ja henkilökunta.

Toimiston henkilökuntaa oli:

A. H. Karvonen, johtaja, Ina Petelius, naisosaston hoitaja, J. E. Kumenius, apulainen.

Toimiston liikenne kasvoi melkoisesti toimiston toisena toimivuotena. Niinpä oli työhakemusten luku v. 1904 21 %, tarjottujen paikkojen 46,8 % ja täytettyjen paikkojen luku 35,5 % suurempi kuin edellisenä vuotena. Kuluneena toimivuotena on toimiston liikenne yleisesti katsottuna pysynyt melkein edellisen vuoden tasalla, osottaen kuitenkin hiukan alenemista, joka on johtunut erinäisistä, alempana esitetyistä asianhaaroista.

Toimiston liikenne.

Toimiston liikenne kolmena toimivuotena näkyy lähemmin seuraavasta:

	V. 1903			V. 1904			V. 1905		
	Miesosasto	Naisosasto	Yhteensä	Miesosasto	Naisosasto	Yhteensä	Miesosasto	Naisosasto	Yhteensä
Työhakemuksia . . .	5,493	1,184	6,677	6,399	1,676	8,075	5,200	2,413	7,613
Tarjottuja paikkoja . .	2,615	430	3,045	3,630	839	4,469	2,733	1,561	4,294
Täytettyjä paikkoja . .	2,461	287	2,748	3,232	602	3,834	2,547	1,210	3,757

Kuten tästä näkyy, on toimistossa kuluneena vuotena tehtyjen työhakemusten kokonaisluku 462, tarjottujen paikkojen 175 ja täytettyjen paikkojen luku 77 pienempi kuin edellisenä vuotena. Liikenteen vähene-

minen koskee yksinomaan miesosastoa. Tällä osastolla on liikenteen vähentyminen edelliseen vuoteen verraten huomattavampi. Erotus näet tekee työhakemusten määrässä 1,199, tarjottujen paikkojen luvussa 897 ja täytettyjen paikkojen eli välitysten lukumäärässä 685.

Tämä miesosaston liikenteen väheneminen johtuu miltei yksinomaan siitä, että työnpuute kaupungissa 1905 oli paljon pienempi kuin edellisenä vuotena, jonka vuoksi työhakemusten luku on melkoisesti alempi. Samasta seikasta johtuu myöskin tarjottujen paikkojen ja välitysten luvun aleneminen. V. 1904 lähetti näet toimisto varsinaiseen hätä-aputyöhön eli kivenmurskaukseen 1,068 miestä, v. 1905 ainoastaan 557 miestä. Tämä ero, 511 lähetystä, vastaa lähimain erotusta täytettyjen paikkojen lukumäärässä.

Liikenne naisosastolla sitä vastoin on säännöllisesti vuosi vuodelta kasvanut. Työhakemusten lukumäärä oli v. 1903 vaan 1,184, seuraavana vuotena teki se 1,676 ja kuluneena vuotena 2,413. Samoin täytettyjen paikkain luku oli toimiston ensimmäisenä toimivuotena 287, seuraavana vuonna 602 ja v. 1905 1,210. Työhakemusten luku osoittaa siten edelliseen vuoteen verraten lisääntyneen 44 % ja täytettyjen paikkojen luku ummelleen 100 % eli 602:sta 1,210:een. Tämä naisosaston liikenteen lisääntyminen on seurauksena siitä, kun naisosaston, joka ensimmäisen ja puolet toisestakin toimiston toimivuodesta oli yhdessä miesosaston kanssa, nyt koko kuluneen vuoden on ollut eri osastona ja naishenkilön hoidettavana. Mutta samalla on se myöskin osotus siitä, että naispaikkain välitys tulee tekemään tärkeän osan toimiston työalasta. Naispaikkain välitys onkin monissa ulkomaitten toimistoissa, kuten Kööpenhaminassa, Göteborgissa ja Kristiaaniassa kasvanut miltei miesosaston liikenteen tasalle. Meillä se vasta tekee lähes puolet miesosaston liikenteestä. Kehitys viittaa kuitenkin siihen, että jähka toimiston järjestämisessä edelleen saadaan parannuksia aikaan, tulee liike tällä osastolla vielä melkoisesti kasvamaan.

Vleensäkiään toimiston järjestämisessä ei ole vielä voitu päästä tyydyttävälle kannalle. Tämä riippuu osaksi siitä, että on tahdottu päästä mahdollisen vähillä kustannuksilla huoneustoon, sanomalehti-ilmoituksiin y. m. seikkoihin nähden. Ei myöskään ole ollut mahdollista hyväksi käyttää ulkomailla saavutettua kokemusta toimiston järjestämisessä. Erittäinkin näyttää tarpeelliselta toimenpiteet paikkain välityksen helpottamiseksi maaseuduille, jota ulkomailla on edistetty myöntämällä

rautatiepilettejä ja määrärahoja toimistojen käytettäväksi. Niinikään näyttää käyvän välttämättömäksi ryhtyä erityisiin toimiin toimiston työtä vaikeuttavan huonon väen suhteen. Tässä emme kuitenkaan voi ottaa näitä seikkoja lähemmin puheeksi.

V. 1905 haki toimiston välityksellä työtä 4,219 eri henkilöä, 2,660 miestä ja 1,559 naista. Näistä on 154 miestä ja 549 naista kirjoilla muilla paikkakunnilla. Työhakemuksia uudistettiin vuoden kuluessa 2,540 miesosastolla, 854 naisosastolla, joten työhakemusten yhteenlaskettu luku teki 7,613. Suurin hakemusten määrä, 1,036, oli tammikuussa, alin, 388, heinäkuussa. Työpaikkoja tarjottiin 4,294 hengelle, 1,561 naisosastolla ja 2,733 miesosastolla. Tarjotuista paikoista täytettiin 1,210 naisosastolla ja 2,547 miesosastolla joten, toimiston välityksellä täytettiin kaikkiaan 3,757 paikkaa. Täytetyistä paikoista oli 1,132 vakinaisia, loput tilapäisiä. Maaseuduille välitti toimisto paikkoja 153 miehelle ja 279 naiselle eli yhteensä 422 hengelle. Täyttämättä jäi 537 tarjottua paikkaa. Näistä oli suurin osa naispalvelijain ja renkien sekä maanviljelystyöväen toimia maaseuduilla, jonne ei tarjotuilla ehdoilla ollut lähtijöitä.

100 tarjottua työpaikkaa kohden tuli keskimäärin 177 työnhakijaa (190 hakijaa mies- ja 154 naisosastolla). 100:sta työnhakemuksesta tyydytettiin 49 ja 100:sta tarjotusta paikasta täytettiin 87 (92 mies- ja 77 naisosastolla).

Työnhakijoista annettakoon seuraavat tiedot:

Syntymäpaikka. Kun tarkastaa työnhakijain ryhmitystä syntymäpaikan perusteella, niin huomaa, kuinka pieni määrä niistä on Helsingin lapsia. Työväki täällä on suurimmaksi osaksi muilta paikkakunnilta siirtynyttä. Miespuolisista työnhakijoista on Helsingissä syntyneitä ainoastaan 15,3 %, muualla Suomessa 83,6 % ja Venäjällä 1 %. Naisista on vieläkin vähemmän Helsingissä syntyneitä, nimittäin ainoastaan 4,5 %, loput 95,5 % muilla paikkakunnilla päivänvalon nähneitä. Kaupunkiin siirtyminen tapahtuu etupäässä naapurilääneistä. Ensi sijassa on Uudenmaan lääni, sitte tulee Hämeen, Mikkelin, Kuopion ja Vaasan läänit. Turun ja Porin sekä Viipurin ja Oulun lääneistä siirtyy tänne verrattain vähän työnhakijoita. ¹⁾

Työnhakijat.

¹⁾ Tämän vuoden vuosikertomukseen ei ole laadittu erityistä taulua, joka osoittaisi, miltä paikkakunnilta työnhakijat tänne etupäässä siirtyvät, koska lienee tarpeeksi, että sellainen tilasto julaistaan aina joittenkuitten vuosien kuluttua. V. 1903 vuosikertomuksessa on sellainen taulu julaistu.

Kotipaikka. Suurin osa työnhakijoista, joskin he ovat tänne muilta paikkakunnilta siirtyneet, ovat kuitenkin täällä hengillekirjoitettuina. Miespuolisista työnhakijoista on täällä kirjoilla olevia 93,6 %, muilla paikkakunnilla ainoastaan 6,4 %. Naispuoliset työnhakijat, varsinkaan palvelijattaret, eivät muuta kirjojaan heti vakinaisemmin aseututtuaan, vaan tavallisesti vasta muutamien vuosien kuluttua. Näistä onkin verrattain suuri osa, 34 %, kirjoilla muilla paikkakunnilla. Niilläkään työnhakijoilla, jotka ovat täällä kirjoilla, ei kaikilla kuitenkaan ole *kotipaikka-oikeutta* täällä, jonka, kuten tiettyä, voi saavuttaa vasta oltuaan kaksi vuotta hengille kirjoitettuna. Kun kuitenkin on verrattain pieni luku täällä kirjoissa olevia työnhakijoita, joilla kotipaikka-oikeus on toisilla paikkakunnilla ja kun hekin sen, mikä lyhyemmän, mikä pitemmän ajan kuluttua saavuttavat, ei tilastossa ole tehty tässä suhteessa eri ryhmityksiä. Kuitenkin kaupungin hätäaputöihin lähetettäessä on otettu huomioon ainoastaan ne työnhakijat, joilla on täällä kotipaikka-oikeus.

Aidinkieli. Suurin osa työnhakijoista on suomenkielistä. Näitä on 83,7 %. Ruotsinkielisiä ainoastaan 15,5 %. Venäjää tai muuta kieltä puhuvia 1 %. Kuitenkin hyvin useat pitemmän aikaa täällä oleskelleet ja täällä syntyneet melkein säännöllisesti puhuvat myöskin toista kotimaista kieltä. Useat tehdas- ja kivityömiehistä puhuvat myöskin auttavasti venäjää, mitä ovat Venäjällä töissä ollessaan oppineet.

Perhesuhteet. Työnhakijoista on naimattomia: miehistä 49,6 %, naisista 95,3 %.

Sivistysmäärä. Tätä koskeva tilasto osoittaa, että suurin osa työväestöstä ei vielä ole ollut tilaisuudessa saamaan koulusivistystä. Vanhempi sukupolvi ymmärrettävästi ei ole voinut koulua käydä, mutta vielä nuoremmastakin polvesta suuri osa jääpi kaikkia alkeistietoja vaille. Koulua käyttämättömiä työnhakijoita on 51,7 %, kansakoulua käyneitä on 43,7 % (läpikäyneitä vaan 27,9 %), alempaa käsityöläiskoulua 2,8 %, lyseota tai tyttökoulua käyneitä 1,3 % ja ammattikouluissa, kuten teollisuus-, maanviljelys-, kauppa- ja talouskouluissa opiskelleita 1,3 %. Naispuoliset työnhakijat ovat koalunkäynnin suhteen jonkin verran edellä miehistä. Näistä on näet 47 % käynyt kansakoulua, 32 % on suorittanut koko oppimäärän. Miespuolisten kansakoulunkäyntiä koskevat luvut ovat 41 % ja 25,5 %.

Lukuunottaen v. 1905 vielä vallitseva epävarma valtiollinen asema ja työväestössä vallitseva rauhaton mieliala, joka vaikuttaa ehkäisevästi

työoloihin, oli mainittu vuosi työsuhteisiin nähden keskinkertaista parempi. Työvoiman kysyntä toimistosta ei tosin ollut vilkkaampi kuin edellisinä vuosina, eikä työväestön palkkasuhteet juuri muuttuneet, mutta työnpuute ei talviaikaankaan tullut niin huutavaksi kuin v. 1903 eikä niinkään laajaksi kuin 1904. Luonnollisesti talvikuukausina kärsivät työttömyydestä ulko- ja rakennustyöväki, niin myöskin erällä käsityöammattilaisilla on säännölliset työttömyys-aikansa, mutta työttömäin lukumäärä ei kasvanut niin suureksi, että se olisi erityisempää huomiota herättänyt. Työttömät kylläkin ryhtyivät pitämään kokouksia tammikuussa, ja näihin kokouksiin kertyi aluksi noin 400 henkeä, mutta myöhemmin pidettyihin kokouksiin ei enää osanottajia sanottavasti saapunut. Työttömät jättivät kuitenkin kaupungin hallinnolle anomuksen hätä-aputoitten järjestämisestä, mutta kun suurempaa työnpuutetta ei voitu osoittaa valitsevan, eivät kaupungin valtuusmiehet katsoneet olevan syytä erikoisempiin toimiin ryhtyä. Kuitenkin järjesti kaupungin rakennuskonttori, kuten muinakin vuosina on ollut tavallista, talvikuukausiksi katujen aukasemistöitä, jonka ohessa tellikkakiven hakkuuta ja kivenmurskausta (sepelinhakkuuta) oli työttömillä rajattomasti saatavissa.

Kaupungin töihin lähetti toimisto eri kuukausina seuraavat määrät:

	Maankaivu- y. m. töihin:	Tellikkakiven hakkuuseen:	Kivenmurskaus- työhön:	Yhteensä
Tammikuussa	229	18	83	338
Helmikuussa	55	6	68	121
Maaliskuussa	11	3	114	128
Huhtikuussa	14	—	68	82
Toukokuussa	54	—	1	55
Kesäkuussa	31	—	—	31
Heinäkuussa	18	—	—	18
Elokuussa	1	7	1	9
Syyskuussa	13	12	4	29
Lokakuussa	—	62	102	164
Marraskuussa	57	54	57	168
Joulukuussa	—	24	67	91
Yhteensä	483	186	557	1,226

Työttömyyden määrää valaisemaan kelpaa pääasiallisesti vaan lähe-tykset varsinaiseen hätä-aputyöhön, kivenmurskaukseen. Tähän työhön

lähtijöitä oli v. 1903 1,068, mutta v. 1905 vaan 557, mikä seikka osoittaa, että työväki kärsi työttömyydestä kuluneena vuotena paljon vähemmän kuin useina muina vuosina. Mutta se osoittaa myöskin, että osan työväkeä pitää parhainakin työvuosina turvautua hätä-aputyöhön seitsemänä kuukautena vuodessa ja että se tulee toimeen ilman niitä vaan viitenä kesäkuukautena. Suuri osa noista kivenmurskaajista on tosin vanhuksia, joitten on vaikea saada työtä muulloin kuin kiireellisimpinä työaikoina, mutta kykenevääkin työväkeä saa siihen turvautua monena kuukautena. — Maankaivutyöt olivat kaupungin säännölliseen menosääntöön otettuja töitä. Tellikkakiven hakkuuta voi suorittaa ainoastaan kivenhakkuuseen tottuneet, ja tekevät sitä tavallisesti rakennuskivien hakkaajat syystalvella ja tavallisen työn väliaikoina.

Työttömyydestä kärsi etupäässä apuri työväestö ja kirvesmiehet. Edellisistä haki työtä tammikuussa 321, helmikuussa 216, mutta hakijain luku väheni sitte kuukausi kuukaudelta. Vähin hakijain määrä, 65, oli heinäkuussa. Syyskuukausina kohosi se 150. Kirvesmiehiä oli vuoden ensimmäisenä kuukautena työttömänä 151, toisena 90, kolmantena 67, mutta keväällä ja kesällä saivat kelvolliset ammattimiehet työtä, vaikka työnhakijoita oli toimistossa kesäkuukausinakin. Muurareista haki toimistosta työtä tammikuussa 73, helmikuussa 68, maaliskuussa 34; kevätkuukausina vähenivät hakijat ja kesäkuukausina oli niistä puutos. Uunintekijöistä oli puutos koko kesän. Tehdastyömiehistä oli joutilaina viilareita keväällä ja levyseppiä kesällä. Lämmittäjän paikan hakijoita oli ympäri vuoden, vaikka useimmat niistä olivat muissa toimissa. Kivenhakkaajia ja kivityömiehiä oli työttöminä syystalvella; kuitenkin suurin osa meni joko tellikkakiven hakkuuseen tai kivenmurskaustyöhön. Maanviljelystyöväestä oli puutos kesällä ja rengeistä syksyllä. Toimisto ei voinut täyttää puoliakaan tarjottuja paikkoja.

Naispuolisista työnhakijoista on runsaimmin edustettuna tavalliset palvelijat. Niitä oli ympäri vuoden runsaasti tarjolla, talvikuukausina 110—120, huhtikuussa 175, kesäkuukausina 86—140, syksyllä lähes 200. Paikkoja sai toimiston välityksellä puolet hakijoista. (1,558 hakemusta; 715 täytettyä paikkaa). Keittäjät saivat paikkoja jotenkin säännöllisesti. Apurityöläiset ja siivousta ja pesoa hakevat vaimot kärsivät työpuitteesta talvisin. Kauppa-alalle pyrkijöitä oli runsaasti, vuoden kuluessa 119, paikkoja sai vaan 15. Naisleipojia haettiin enemmän kuin oli tarjokkaita; 45 tarjotusta paikasta täytettiin vaan 28. Niinikään karjan-

hoitopalvelijoista maaseuduille oli puutos. 128 tarjotusta paikasta täytettiin 70.

Erityistä huomiota ansaitsee sellaisten naisten kohtalo, joilla on yksinäisiä lapsia. Niitten on vaikea saada palvelusta ja muutakaan työtä, jolla voisivat lapsensa elättää. Sen lisäksi tuottaa lapsenhoito vaikeuksia. Itse he eivät työtä tehden voi lastaan hoitaa ja sen vieraan hoitoon kokonaan jättäminen tulee niin kalliiksi, ettei palkka useinkaan siihen riitä. Monessa tapauksessa täytyy tarjottu työpaikka jättää, kun ei saa lapselle hoitoa työpaikan seutuvilla. Näyttää välttämättömältä, että yhteiskunta entistä enemmän ryhtyy hankkimaan hoitoa sellaisten äitien lapsille, jotka elatuksensa hankkimisen vuoksi ovat estetyt lapsiaan hoitamasta.»
